

**Mare de Déu
i mare nostra**

Mare de Déu i mare nostra

**Carta pastoral sobre la missió de la Verge Maria
en l'espiritualitat i en la vida de l'Església**

MONS. JOSEP ÀNGEL SAIZ MENESES
Bisbe de Terrassa

Advent de 2008

Portada: Mare de Déu de la Salut de Sabadell,
patrona del bisbat de Terrassa

Dipòsit Legal: B-51536-2008

Disseny i impressió: I. G. Santa Eulàlia, Santa Eulàlia de Ronçana

Índex

Introducció	9
 Tres fites del Magisteri de l'Església	
1. El Concili Vaticà II <i>Lumen Gentium</i>	15
2. L'Exhortació Apostòlica <i>Marialis Cultus</i>	17
3. L'Encíclica <i>Redemptoris Mater</i>	19
 Tres aspectes del misteri de Maria	
4. Mare de Déu i mare nostra	25
5. Llum del camí	29
6. Maria, associada a l'obra redemptora	32
 Tres actituds per a la vida cristiana	
7. Fermesa en la fe	39
8. Constància en l'amor i en el servei	42
9. Casa i escola de comunió	46
 Exhortació final	 51

*Als preveres i diaques, religiosos i religioses,
membres d'instituts seculars i fidels laics i laiques
de la diòcesi de Terrassa*

Introducció

El dia 11 de maig de 2008 quedarà gravat per sempre més en la memòria i en la vida de la nostra diòcesi. Aquell dia, en el marc d'una gran celebració, la Mare de Déu de la Salut fou proclamada patrona de la diòcesi de Terrassa. Va ser una celebració emotiva i viscuda amb profunditat que va congrega tot el Poble de Déu: parròquies, moviments, associacions i voluntariats; infants, joves, adults i persones grans; laics, consagrats i sacerdots.

Què significa el patrocini? Etimològicament significa protecció, auxili, defensa. Per a nosaltres significa sobretot confiança en la protecció i en l'auxili de Maria. El llibre dels *Fets dels Apòstols* narra com després de l'Ascensió del Senyor els deixebles perseveraven en la pregària, amb un esperit unànime, acompanyats de Maria, la mare de Jesús (cf. Ac 1, 14). Ella, efectivament, és present a l'inici de la peregrinació de l'Església en la Pentecosta¹. El patrocini reflecteix el fet que Maria està atenta a les necessitats dels seus fills i és lògic que hi hagi una relació de reciprocitat per part d'aquests.

1. Cf. JOAN PAU II, Carta Encíclica *Redemptoris Mater*, ns. 25-37.

A la nostra diòcesi la Mare de Déu és venerada en diversos santuaris: des del Remei de Caldes o de Palautordera, i Puiggraciós al Vallès Oriental, fins a La Salut de Sabadell en el Vallès Occidental; des de l'advocació de Santa Maria d'Ègara al segle V fins a l'església de la Mare de Déu del Roser, dedicació feta a Cerdanyola del Vallès a finals del segle XX. No poques parròquies i esglésies de la diòcesi estan dedicades a Maria. Per nosaltres són entranhables les advocacions a la Mare de Déu de Montserrat i a la Mare de Déu de la Mercè. Altres advocacions s'han incorporat per mitjà dels diferents moviments migratoris del segle passat, des de la Mare de Déu del Pilar, a la del Rocío, de la Fuensanta o l'Antigua fins a la Mare de Déu de Gràcia, i recentment també són venerades les patrones de diversos països i continents com a conseqüència de les noves migracions.

Aquesta carta pastoral vol oferir elements per a l'estudi i la meditació sobre la figura de Maria, la seva missió i el seu significat en la història de la salvació i en la història de l'Església. Aquesta reflexió ens ha d'ajudar a valorar la seva importància en la vida cristiana i en l'espiritualitat. Ens ha d'ajudar a renovar la nostra formació, la nostra devoció, el nostre amor a Maria en aquest curs 2008-09.

El contingut de la Carta és el següent: en primer lloc, recordarem les tres fites més importants del Magisteri sobre la Verge Maria en els darrers temps. Seguidament desplegarem tres aspectes de la teologia mariana tal i com es troben recollits en l'himne de la Mare de Déu de la Salut: Mare de Déu i mare nostra, estrella lluminosa que ens guia en el camí de la vida i font de salvació per als seus fills. Finalment, oferirem algunes exhortacions per a la vida cristiana seguint l'exemple de Maria: la fermesa en la fe, la constància en l'amor i en el servei i determinació per fer de la diòcesi i de les nostres comunitats una casa i escola de comunió.

Us convido a llegir i meditar aquesta carta pastoral en comunió amb tota l'Església en aquest any proclamat pel Papa Benet XVI com l'«Any de sant Pau», amb motiu de la celebració del segon

mil·lenni del seu naixement. Us convido també a fer-ho en plena comunió amb el sant Pare i amb representació de tota l'Església, que el propassat mes d'octubre s'ha reunit en assemblea sinodal per estudiar el tema «La Paraula de Déu en la vida i en la missió de l'Església».

En aquest Sínode Maria ha estat presentada i invocada com el testimoni més gran d'escolta de la Paraula de Déu. Ella va acollir tan profundament la Paraula de Déu que es va encarnar en el seu si virginal, i ens va donar Jesucrist. Per això Maria esdevé el model per a nosaltres en l'escolta i la resposta confiada a la Paraula de Déu — que és sobretot la Persona de Jesucrist—, una paraula que també nosaltres hem d'encarnar en la vida concreta de cada dia i donar-ne testimoni.

Tres fites del Magisteri de l'Església

Mare de Déu del Remei
de Caldes de Montbui

Tres fites del Magisteri de l'Església

1. El Concili Vaticà II *Lumen Gentium*

El Concili Vaticà II ens ofereix el document doctrinal més important sobre la Verge Maria: el capítol VIII de la constitució dogmàtica *Lumen Gentium*, titulat «La Benaurada Verge Maria, Mare de Déu, en el misteri de Crist i de l'Església». La seva importància radica en la síntesi doctrinal que ofereix i en el plantejament de fons que emmarca la figura de Maria dins del misteri de Crist i de l'Església.

Lumen Gentium VIII enllaça amb la tradició patristica i posa de manifest la importància de Maria en el conjunt de la fe i el lloc que ha d'ocupar en la teologia. La introducció presenta els objectius²: il·lustrar, d'una banda, la missió de la Verge Maria en el misteri de Jesucrist i de la seva Església i, de l'altra, il·lustrar els deures de l'Església de cara a ella.

Ens aturem més àmpliament en l'apartat segon³, que porta per títol: La «Funció de la Santíssima Verge en l'economia de la salvació». Es presenta la unió progressiva i perfecta de Maria amb Jesucrist al llarg de la història de la salvació. Es tracta d'una síntesi a partir de les dades fonamentals que, respecte a ella, ens ofereix la Sagrada Escripura.

2. Cf. CONCILI VATICÀ II, Constitució Dogmàtica *Lumen Gentium*, n. 54.

3. *Ibid.* ns. 55-59.

El llibre del Gènesi il·lumina la figura de Maria en la promesa que Déu fa als nostres primers pares de la victòria sobre la serp (cf. Gn 3, 15). També Maria és la Verge que concebrà i donarà a llum un Fill el nom del qual serà Emmanuel (Is 7, 14; Mi 5, 2-3; Mt 1, 22-23). En ella, d'aquesta manera, s'acompleixen les promeses dels profetes. Ella és la Filla de Sió, en la qual es realitza la transició d'Israel a l'Església.

En l'Anunciació, Maria accepta el pla de Déu que l'Àngel li presenta. La seva acceptació precedeix l'Encarnació. Així Maria, filla d'Adam, fou constituïda Mare de Jesús, i es va consagrar totalment a la persona i a l'obra del seu Fill, i va servir el misteri de la Redempció amb ell i sota ell. En el text trobem dos subratllats: la seva santedat i la seva col·laboració activa en l'obra de la salvació.

La unió de la Mare amb el Fill en l'obra de la salvació es manifesta des del moment de la concepció virginal de Crist (cf. Lc 1, 38) fins a la seva mort: En primer terme, quan Maria es dirigeix decididament a la muntanya a visitar la seva cosina Elisabet (cf. Lc 1, 41-45); en la Nativitat, quan la Mare de Déu, plena d'alegria, mostra als pastors i als mags el seu Fill primogènit; quan el presenta en el Temple (cf. Lc 2, 34-35); quan troba Jesús que s'ha quedat en el Temple, ocupat en les coses del seu Pare. La Mare conservava en el seu cor, meditant-les, totes aquestes coses (cf. Lc, 2, 41-51).

En la vida pública de Jesús, la seva Mare és present a les noces de Canà de Galilea, i aconsegueix per la seva intercessió el primer miracle (cf. Jn 2, 1-11). També avança en la peregrinació de la fe i manté fidelment la unió amb el seu Fill fins al moment de la Creu, on es manté ferma (cf. Jn 19, 25) i s'associa amb cor maternal al seu sacrifici, i, finalment, és entregada com a Mare al deixeble pel mateix Jesús amb aquestes paraules: *Dona, aquí tens el teu fill* (Jn 19, 26). Se subratllen aquí la seva col·laboració en l'obra de la redempció i la seva maternitat espiritual.

Abans del dia de Pentecosta persevera en la pregària amb les dones i els Apòstols (cf. Ac 1, 14). Finalment, acabada la seva vida a terra, és assumpta al cel i enaltida com a Reina de l'Univers.

El tercer apartat⁴ es titula: «La Santíssima Verge i l'Església». Presenta la relació que vincula Maria a l'Església i es desenvolupen els temes de la missió de Maria en l'obra de la redempció i la santificació, de la seva maternitat espiritual i la seva funció medidora; de Maria com a model per a l'Església en l'ordre de la fe, de la caritat i de la unió amb Crist; de la seva exemplaritat per a l'Església.

La naturalesa i el fonament del culte a Maria són desplegats en l'apartat quart⁵. El culte a Maria difereix essencialment del culte d'adoració que es tributa al Verb Encarnat, com en difereix igualment el que es tributa al Pare i a l'Esperit Sant. S'exhorta els fidels a cultivar sobretot el culte litúrgic, i a les pràctiques i exercicis de pietat envers ella, recomanats pel Magisteri.

L'últim apartat⁶ presenta Maria com a signe d'esperança segura i consol del poble pelegrí. El text conciliar acaba exhortant els fidels que s'adrecin en oració a Maria i li demanin que intercedeixi davant el seu Fill perquè tots els homes i dones siguin congregats en un sol Poble.

2. L'Exhortació Apostòlica *Marialis Cultus*

Aquesta exhortació apostòlica del Sant Pare Pau VI, va ser publicada el 2 de febrer de 1974, deu anys després del Concili Vaticà II. Es tracta d'un document que segueix la línia marcada per *Lumen Gentium* i que apunta a la interiorització del sentiment

4. Cf. *LG*, ns. 60-65.

5. *Ibid.* ns. 66-67.

6. *Ibid.* ns. 68-69.

religió, a aprofundir en els aspectes doctrinals, a fonamentar el culte a Maria amb una més gran solidesa doctrinal i, a la vegada, concreta aquesta línia amb indicacions i normes. Insisteix en el fet que la devoció a Maria ha de tenir el seu origen i eficàcia en Crist; en efecte, en Crist troba la seva expressió més reeixida i, a través de Crist, la Verge Maria condueix en l'Esperit al Pare⁷. La devoció a Maria ha d'arrelar-se en els grans temes de la història de la salvació.

El Papa Pau VI planteja el tema de la renovació del culte marià⁸. Aquest culte ha pres formes diverses que depenen de circumstàncies temporals i de lloc, o de diferents sensibilitats i tradicions culturals. Aquestes formes necessiten una renovació que permeti substituir els elements anacrònics, reforçar-ne els perdurables i, sobretot, incorporar les noves dades doctrinals que aporta la reflexió teològica i que proposa el Magisteri de l'Església.

El Papa ofereix uns principis bàsics en aquest treball de renovació. En primer lloc⁹ els exercicis de pietat dirigits a la Mare de Déu han d'expressar nítidament la dimensió trinitària i cristològica que els és pròpia i essencial: el culte cristià és per la seva naturalesa culte al Pare, al Fill i a l'Esperit Sant o, com diem en la Litúrgia, al Pare per Crist en l'Esperit.

Aquesta perspectiva s'estén en primer lloc i de manera singular a la Mare del Senyor i després als Sants. En Maria tot és referit a Crist. En relació a Ell, Déu Pare la va elegir des de tota l'eternitat com a Mare santíssima i la va omplir amb els dons de l'Esperit Sant. La pietat cristiana sempre ha posat de relleu el vincle indissoluble i la referència essencial de la Verge al seu Fill Jesucrist.

En les expressions de culte a la Mare de Déu és fonamental posar de relleu l'aspecte cristològic. D'aquesta manera serà més

7. Cf. PAU VI, Exhortació Apostòlica *Marialis Cultus*, Introducció.

8. *Ibíd.* ns. 24-39.

9. *Ibíd.* n. 25.

sòlida la pietat envers la Mare de Jesús i a la vegada aquesta pietat esdevindrà un eficaç instrument per arribar al ple coneixement de Crist. A més del subratllat cristològic, el Papa Pau VI afegeix¹⁰ una crida perquè es doni el relleu adequat a la persona i l'obra de l'Esperit Sant. El Papa exhorta els pastors i els teòlegs perquè aprofundeixin sobre l'acció de l'Esperit Sant en la història de la salvació i la seva relació amb la Verge Maria i també en la seva acció sobre l'Església.

En el moment present el nostre amor a la Verge s'ha d'expressar¹¹ posant de relleu el lloc que ella ocupa en l'Església i en la seva Litúrgia, que és el més alt i a la vegada el més proper a nosaltres després de Crist¹². Una concreció de l'ensenyament del Papa consisteix a aprofundir i viure la devoció a la Mare a través de la seva presència en els textos dels temps litúrgics forts i de les festes marianes que es celebren al llarg de tot l'any.

És molt important vincular la devoció i la pietat popular a l'espiritualitat litúrgica. Es tracta d'ajudar els fidels a reconèixer amb una més gran facilitat la missió de Maria en el misteri de l'Església i el lloc que ocupa en la comunió dels sants; sentir més intensament els llaços fraterns que uneixen tots els fidels perquè són fills de la Verge i fills també de l'Església, i a percebre de manera més evident que l'acció de l'Església en el món és com un prolongament de la sol·licitud de Maria.

3. L'Encíclica *Redemptoris Mater*

Aquesta encíclica del Sant Pare Joan Pau II, fou redactada amb motiu de la festa de l'Anunciació de la Verge Maria en inaugurar l'any marià de 1987. El propòsit de l'any marià era celebrar els

10. *Ibid.* ns. 26-27.

11. *Ibid.* n. 28.

12. Cf. LG 54.

2000 anys del naixement de la Mare de Déu i, al mateix temps, preparar els 2000 anys del naixement de Jesucrist. En aquesta encíclica el Papa va resseguir la vida de Maria tal com és presentada en la Sagrada Escripura¹³.

La primera part, «Maria en el misteri de Crist»¹⁴, ressegueix el fil teològic de la fe de Maria al llarg dels evangelis de la infància i del ministeri de Jesús i en l'evangeli de sant Joan. Posa de relleu la singularitat del lloc de Maria en el misteri de Crist. Maria és introduïda definitivament en aquest misteri a través de l'anunciació de l'àngel, i la *plena de gràcia* es converteix en el seu veritable nom. Més endavant, Elisabet l'anomena *beneïda entre les dones* i també *feliç tu perquè has cregut*.

En l'anunciació ressalta la plena participació de Maria en la gràcia del Crist. En la visitació desenvolupa la teologia de la peregrinació. En la presentació al Temple assenyala la teologia del sofriment de Maria a causa de la incomprensió que més endavant tindrà lloc respecte a la missió del seu Fill. Sofriment que es posa de manifest en la fugida a Egipte i que culminarà en la creu.

La vida oculta de Natzaret és escaient per aprofundir en la fe de Maria, la creient. El Papa remarca «la radical novetat de la fe de Maria». La teologia paulina de la vida amagada en Crist (cf. Col 3,3) també està reflectida en la vida oculta de Maria. En les noces de Canà es posa de manifest «el nou sentit de la maternitat de Maria» i la seva «sol·licitud pels homes» en les seves necessitats humanes i espirituals. Al peu de la creu experimenta l'acompliment de la profecia de Simeó.

«La mare de Déu al centre de l'Església peregrina»¹⁵ és el títol de la segona part. Es contempla Maria com a peregrina en

13. Cf. E. TOURON DEL PIE, *Mariologia*, Madrid 1988, pp. 1684-1689.

14. Cf. *RM*, ns. 7-24.

15. *Ibid.* ns.. 25-37.

la fe i com a terme d'una Església peregrina. Maria és present a l'inici de la peregrinació de l'Església en la Pentecosta. Precedeix i pertany al misteri d'aquesta Església que comença la seva singladura en la història. Maria és el testimoni singular de la infància de Jesús i de la vida oculta de Natzaret i per això roman en el cor més profund de la mateixa Església.

Maria és model i signe d'esperança per a la unió de les esglésies, «per la seva obediència a la fe». Cada cristià i cada comunitat ha de fer el seu camí d'obediència de la fe, fins i tot conscients que existeixen discrepàncies no menors en la recerca de la unitat de la fe.

La tercera part porta per títol «mediació materna»¹⁶. La mediació materna de Maria no només no rebaixa el primat absolut de l'única mediació de Crist, afirmat per Pau (1Tm 2, 5-6), sinó que el confirma. Es recull la doctrina del Concili Vaticà II assenyalant la seva participació per gràcia, la seva subordinació i dependència de l'única mediació absoluta de Crist entre Déu, el Pare, i nosaltres. «Lluny d'impedir la unió immediata dels creients amb Crist, la fomenta»¹⁷. La mediació de Maria és «una mediació en Crist», amb una rellevància extraordinària a causa de la seva presència i cooperació en el misteri de Crist i de l'Església.

Maria manté una relació personal amb els cristians. De les relacions personals de les mares amb els seus fills, des de la concepció fins a la seva educació i maduració –tal com estudia la psicologia contemporània– el Papa extreu una aplicació a les relacions maternals de Maria en l'ordre de la gràcia amb tots i cadascun dels cristians.

16. *Ibid.* ns. 38-50

17. Cf. *LG*, n. 60.

Tres aspectes del misteri de Maria

Mare de Déu de Puiggraciós

Tres aspectes del misteri de Maria

4. Mare de Déu i mare nostra

Mare de Déu

Invocuem Maria com a Mare de Déu. La maternitat divina és un misteri i un esdeveniment històric: Jesucrist, Persona Divina, nasqué de Maria Verge, la qual és, en el sentit més ple, la seva mare. Es tracta del misteri més antic i fonamental pel que fa a la persona i a la funció de Maria en la Història de la Salvació. Déu podia fer-se present de múltiples formes en la història humana. Ara bé, en arribar la plenitud del temps, el Pare etern va disposar que el Verb s'encarnés i es fes home en el si d'una dona per l'acció de l'Esperit Sant. I aquesta dona és Maria¹⁸.

El títol de Mare de Déu és, juntament amb el de Verge santa, el més antic¹⁹ i constitueix el fonament de tots els altres títols amb els quals Maria ha estat venerada i segueix essent invocada de generació en generació. Nombrosos himnes i oracions de la tradició cristiana fan referència al misteri de la seva maternitat divina, i així queda recollit també a l'inici de l'himne a la *Mare de Déu de la Salut*: «Déu vos salve, dolça mare», i en el seu final: «Oh mare nostra».

18. Cf. MIGUEL PONCE CUELLAR, *Maria, Madre del Redentor y Madre de la Iglesia*, Barcelona 2001, pàgs. 285-323.

19. Cf. Concili d'Èfes, (any 431). *Ds*, n. 111.

Les cartes de sant Pau són considerades els escrits més antics del Nou Testament. Pau parla una vegada del naixement del Fill de Déu d'una dona, oferint així una referència implícita a la Mare de Jesús²⁰. En la carta als Gàlates escriu aquestes paraules: *Però quan va arribar la plenitud del temps, Déu envià el seu Fill, nascut d'una dona, nascut sota la Llei, perquè rescatés els qui vivíem sota la Llei i rebéssim la condició de fills (4, 4-5)*. En aquest fragment no s'esmenta ni tan sols el nom de Jesús, però són presentades les característiques essencials de la seva persona i de la seva vinguda. En poques paraules es troben recollits el misteri de l'encarnació del Verb etern i la maternitat divina: el gran privilegi de Maria consisteix precisament a ser Mare del Fill, que és Déu.

«En efecte, aquell que ella concebé com a home, per obra de l'Esperit Sant, i que s'ha fet veritablement el seu Fill segons la carn, no és un altre que el Fill etern del Pare, la segona persona de la Santíssima Trinitat. L'Església confessa que Maria és veritablement Mare de Déu»²¹. Ell és el Fill de Déu, que viu des de l'eternitat en comunió amb Déu Pare i que en arribar la plenitud dels temps és enviat al món pel Pare. És infantat com a home per una dona i accepta tot el que correspon a la humanitat. Com a membre del poble d'Israel, vol estar sotmès a la Llei, tot i que la finalitat de la seva vinguda al món és rescatar-nos del poder de la Llei i fer-nos fills de Déu.

Els Evangelis de sant Mateu i sant Lluc aporten més detalls, però no afegeixen res més important que el fet que Maria és la Mare del Fill de Déu: *Mireu, la verge concebrà i tindrà un fill i li posaran el nom d'Emmanuel que vol dir 'Déu amb nosaltres' (Mt 1, 23)*. En el capítol primer de sant Lluc veiem com Maria és saludada per la seva cosina Elisabet com *la mare del meu Senyor (1, 43)*.

20. Cf. KLEMENS STOCK, *María, en la Biblia y en los Padres de la Iglesia*, Madrid 2002, pàgs. 190-198.

21. *Catecisme de l'Església Catòlica*, n. 495.

Déu ha encomanat a Maria aquesta missió. Ella per la seva part hi correspon amb la seva fe i la seva vida. D'aquesta manera Déu manifesta que no actua sense els éssers humans, sinó precisament a través d'ells. Maria té un lloc determinat en el pla de salvació de Déu, que envia el seu Fill al món per conduir a la plenitud de vida la humanitat. Com assenyalava el Papa Pau VI: «El Misteri de Crist està marcat, per designi diví, de participació humana. Ha volgut tenir una Mare; ha volgut encarnar-se mitjançant el misteri vital d'una Senyora, de la Senyora beneïda entre totes»²².

Mare nostra

Maria, Mare del Crist, és també Mare de l'Església. Així ho va proclamar el Papa Pau VI el 21 de novembre de 1964 durant el Concili Vaticà II, culminant l'ensenyament doctrinal que el capítol VIII de la Constitució Dogmàtica *Lumen Gentium* recollia i presentava sobre la maternitat espiritual de Maria²³.

Per tal de fonamentar la doctrina sobre la maternitat espiritual de Maria trobem en el Nou Testament diversos textos significatius. En primer lloc, en l'episodi de les noces de Canà (cf. Jn 2, 1-12) es pot copsar una «sol·licitud maternal» de Maria respecte a aquells nuvis en situació de dificultat i també respecte a tots els presents. Ara bé el text que ofereix una més gran densitat i un major fonament és el que ens presenta Maria al peu de la creu: *Vora la creu de Jesús hi havia la seva mare i la germana de la seva mare, Maria, muller de Cleofàs, i Maria Magdalena. Quan Jesús veié la seva mare i, al costat d'ella, el deixeble que ell estimava, digué a la mare: 'Dona, aquí tens el teu fill'. Després digué al deixeble: 'Aquí tens la teva mare'. I d'aleshores ençà el deixeble la va acollir a casa seva (Jn 19, 25-27).*

22. SS PAU VI, AAS 62 (1970) 300-301.

23. Cf. LG, ns. 60-62.

Segons el Papa Joan Pau II, les paraules que Jesús adreça a Maria i a Joan constitueixen una «escena de revelació». Per una banda revelen els sentiments de Crist en la seva agonia i a la vegada contenen un profund significat per a la fe i l'espiritualitat cristiana²⁴. El Senyor, poc abans de morir, a través d'aquestes paraules dirigides a la seva mare i al deixeble estimat, estableix unes relacions noves entre Maria i els cristians. Més enllà de la preocupació d'un fill per la situació material de la seva mare, aquesta entrega recíproca que fa Jesús constitueix el fet més important per comprendre el paper de la Verge Maria en l'economia de la salvació.

L'encàrrec principal de Jesús no és confiar la seva mare a Joan, sinó confiar el deixeble a Maria, assignant-li una nova missió materna. El Sant Pare Benet XVI en la mateixa línia ho recorda al final de l'encíclica *Spes Salvi*²⁵: «Des de la creu vas rebre una nova missió. A partir de la creu et vas convertir en mare d'una manera nova: mare de tots els qui volen creure en el teu Fill Jesús i seguir-lo».

Jesús pronuncia aquestes paraules en el moment culminant del seu sacrifici redemptor per després afirmar: *Tot s'ha acomplert (Jn 19)*. Per tant, són paraules pronunciades en el marc i en el moment clau de la seva missió salvífica i per elles Maria esdevé mare de tots els homes.

Precisament l'oració més antiga que coneixem adreçada a Maria subratlla la seva intercessió materna: «Sota el vostre mantell ens emparem santa Mare de Déu; escolteu les nostres pregàries en tota necessitat i aparteu-nos sempre dels perills, Verge, gloriosa i beneïda»²⁶.

24. Cf. Catequesi de SS. Joan Pau II, durant l'audiència general del dimecres 23 d'abril de 1997.

25. BENET XVI, Carta Encíclica *Spe Salvi*, n. 50.

26. Cf. *Litúrgia de les hores*. Després de Completes.

5. Llum del camí

El papa Benet XVI, al final de la seva encíclica *Spe Salvi*²⁷ en presentar Maria com estrella de l'esperança, recorda un himne llatí antic —*Ave maris stella*— amb el qual l'Església saluda Maria com estrella del mar. En l'antiguitat, els mariners es guiaven per les estrelles en la foscor de la nit per orientar-se cap a port segur. Maria és com l'estrella del mar que ens guia per les aigües difícils de la vida cap al port segur que és Crist.

Continua el Papa comparant la vida amb un viatge pel mar de la història. Aquest viatge no està lliure de foscors, de dificultats de tota mena. I en aquest viatge necessitem signes, llums que ens indiquin la ruta. Crist és la llum del món, ell és el Salvador. Ara bé, perquè Crist vol la nostra col·laboració, també hi ha persones que reflecteixen la seva llum gràcies a la coherència i la santedat de la seva vida. I de totes elles, Maria és la principal estrella en el nostre camí.

Maria és model i guia per viure a fons el compromís, ja sigui en el dia a dia, en els petits detalls, com també en les grans ocasions, en els grans desafiaments que se'ns presentin. Ella també va haver de recórrer el seu camí de fe, que no va estar lliure de dificultats²⁸. Recordem alguns moments significatius.

L'Anunciació a Maria

L'esdeveniment de l'encarnació ens endinsa en la història de la salvació. És la proposta de Déu, que obre a l'ésser humà i a la història humana unes dimensions infinites. Té lloc en un clima

27. Cf. *Spe Salvi*, n. 49.

28. Cf. BRUNO FORTE, *Maria, la mujer icono del misterio*, Salamanca 1993; pàgs. 51-112; MIGUEL PONCE, o.c., pàgs.81-180; KLEMENS STOCK, o.c., pàgs. 125-182; Catequesi de S.S. Joan Pau II a l'audiència general, dimecres, 6 de maig de 1998; *Lumen Gentium* c. VIII; *Redemptoris Mater* ns. 7-24; S. CIPRIANO, *Nuevo Diccionario de Mariología*, Madrid 1988, pàgs. 512-519.

d'oració, de silenci i de misteri, i comporta una irrupció poderosa de Déu en la vida de Maria. L'àngel li anuncia un missatge desconcertant: la proposta d'esdevenir la mare del Messies.

Ella respon acceptant el pla de Déu i dóna el seu consentiment humil i generós. En la seva resposta no hi ha una altra seguretat que la confiança en la Paraula de Déu. Ella respon amb una fe absoluta en aquest moment únic i irrepetible de la història de la humanitat. Maria inicia un camí de fe i d'unió amb el seu Fill que mantindrà fins al final.

Aquest moment de l'anunciació i els anys que seguiran són com una desinstal·lació, un èxode, un posar-se en camí, són una experiència profunda de pobresa, de confiança absoluta en Déu, en totalitat i radicalitat, perquè ella ha cregut que per a Déu, certament, no hi ha res impossible. D'aquí la felicitació que rep de la seva cosina Elisabet: *Feliç tu, que has cregut!* (Lc 1, 45). Aquesta és la primera benaurança esmentada en l'Evangeli.

L'infant Jesús al Temple

És significatiu l'episodi en què Jesús, al voltant dels dotze anys, peregrina amb Josep i Maria a Jerusalem per a la celebració de la Pasqua i, en lloc de tornar amb els seus pares a Natzaret, es queda al Temple sense que ells se'n adonin. Quan Maria li expressa l'angoixa i el dolor que han patit —*Fill meu...el teu pare i jo et buscàvem amb ànsia*—, ell respon de manera misteriosa: *Per què em buscàveu? No sabíeu que jo havia d'estar a casa del meu Pare?* L'evangelista sant Lluc ressenya que *ells no compregueren aquesta resposta* (Lc, 2, 48-50).

Maria s'adona que el seu Fill depassa els seus esquemes humans. Per una banda Jesús torna a Natzaret i estarà submís als seus pares, però a la vegada ells han descobert una profunda autonomia per part d'ell, una dimensió absolutament nova i mis-

teriosa. Maria no arriba a comprendre la resposta de Jesús, tanmateix ho guarda tot en el seu cor, hi reflexiona, manté la seva confiança incondicional en Déu i segueix avançant en la seva peregrinació de fe.

La vida pública de Jesús

En la vida pública de Jesús tindran lloc altres proves per a la fe de Maria. Els tres evangelis sinòptics (Cf. Mt 12, 48-50; Mc 3, 31-35; Lc 8, 19-21) relaten com els parents de Jesús volen alliberar-lo de l'agitació de la multitud i li fan arribar l'avís que volen veure'l. Ell respondrà: *La meva Mare i els meus germans són els qui escolten la paraula de Déu i la compleixen (Lc 8, 19-21)*. El segon episodi és exclusiu de sant Lluc i descriu l'exclamació sincera d'una dona del poble: *Sortoses les entranyes que us van dur i els pits que vau mamar!*. Però Jesús va respondre: *Més aviat sortosos els qui escolten la paraula de Déu i la guarden! (11, 27-28)*.

Podria semblar que Jesús menysté la seva família, especialment la seva Mare. Ben al contrari. En totes dues ocasions Ell pren una certa distància dels llaços de la carn i de la sang, però sense negar-los. Jesús presenta una nova forma de parentiu més elevada i profunda, que té la seva arrel en la Paraula de Déu. No menysté la seva Mare sinó que exalça la seva fe i ens convida a viure la nostra fe. A la vegada Jesús recorda la primàcia absoluta del Pare celestial.

A les noces de Canà contemplem la profunditat de la fe de Maria. En un primer moment rep de Jesús una resposta desconcertant: *Dona, i jo què hi tinc a veure? Encara no ha arribat la meva hora (Jn 2, 4)*. Tanmateix Maria no renuncia a la seva petició, ben al contrari, des de la seva fe serà capaç de propiciar el primer miracle de Jesús, que es produeix gràcies a la seva perseverança. Més endavant tornarem a aquesta escena.

La Mort i la Resurrecció

La prova més dura de la peregrinació de la fe de Maria té lloc al Calvari. Malgrat el sofriment, malgrat que el seu cor és traspassat per l'espasa de dolor tal com li havia anunciat l'ancià Simeó (cf. Lc 2, 35), al peu de la creu la fe de Maria roman intacta. El drama de la passió i la mort va fer trontollar la fe dels deixebles, que van quedar desconcertats. L'evangelista sant Joan relata com Maria, en canvi, restava dempeus vora la creu, ferma, en aquell moment tan dramàtic. Sens dubte va ser aquest el moment més dolorós de la seva «peregrinació de fe», però la seva fe es va mantenir ferma, i el seu sofriment fou d'una fecunditat incalculable.

Tot i que no està recollit en els relats evangèlics, no és inversemblant pensar que la primera aparició de Jesús ressuscitat fos a Maria, la seva Mare. La resurrecció va ser la confirmació definitiva de la fe de Maria. L'alegria de l'encontre del Fill amb la Mare és del tot inefable, no hi ha paraules que ho puguin explicar.

6. Maria, associada a l'obra redemptora

Font de Salut

Tot tornant a la tradició de la nostra patrona, recordem que la imatge va ser trobada a la Font de la Salut per un ermità quan anava a buscar aigua. Va col·locar la imatge en un altar de l'ermita dedicat a sant Iscle i santa Victòria. La troballa va ser interpretada per la població com una gràcia especial de la Verge i, en pocs anys, es va estendre la devoció a santa Maria en aquest lloc i sota aquesta advocació tan poètica i tan plena de sentit: Maria és la font de la Salut perquè ens porta Crist.

Maria és invocada com a font de salut, font de salvació, perquè ens porta Jesús, el Salvador del món²⁹. Perquè és medidora de

29. Homilia del dia de la proclamació, 11 de maig de 2008, *Butlletí del bisbat de Terrassa*, n. 5 (2008) III, pàgs. 207-211.

totes les gràcies³⁰. Maria des del cel, al costat del seu Fill Jesucrist, l'únic Mediador, intercedeix maternalment per tots els seus fills³¹. Ella es converteix en model de la mediació i la maternitat de l'Església amb els seus fills renascuts per l'aigua i l'Esperit. De tota manera ho és «molt més» per la seva cooperació maternal a la generació i educació dels fills i filles de la mare Església.

Tots els textos marians de la Sagrada Escripura que fan referència a Maria, la presenten en relació amb l'esdeveniment salvador de Jesucrist³². De tots ells m'agradaria aprofundir en el que relata el miracle que Jesús realitza a Canà de Galilea, perquè és molt significatiu d'aquesta realitat.

Canà de Galilea (Jn 2, 1-12)

El relat és breu i a la vegada molt expressiu³³. Es distribueix en tres escenes: Maria i Jesús; Jesús i els servidors; el cap de servei i el nuvi. Tota la narració traspua sol·licitud per part de Maria. La primera escena, que prepara el miracle, transcorre entre Jesús i Maria. Maria es fa càrrec de la situació i ho comunica al Fill fent-li notar la dificultat d'aquella família i demana que es posi remei a una situació compromesa: *No tenen vi*. No es tracta d'una simple informació. S'ha produït una situació delicada i sembla com si Maria esperés una intervenció del seu Fill.

La resposta de Jesús pot semblar descoratjadora: *Dona, i jo què hi tinc a veure? Encara no ha arribat la meva hora (2, 4)*. En l'Evangeli de sant Joan aquella «hora» significa l'esdeveniment pasqual, la seva passió, mort i resurrecció, el moment que el

30. Cf. CONCILI VATICÀ II, Constitució dogmàtica *Lumen Gentium* ns. 62-64.

31. Cf. JOAN PAU II, Carta Encíclica *Redemptoris Mater*, ns. 39-44.

32. Cf. MIGUEL PONCE, o.c., pàgs. 442-446.

33. Cf. RUDOLF SCHNACKENBURG, *El Evangelio según san Juan*, Barcelona 1980, pàgs. 365-394; JUAN MATEOS-JUAN BARRETO, *El Evangelio de Juan*, Madrid 1982, pàgs. 142-158.

Pare ha determinat, moment en el qual el Fill realitza la seva obra i ha de ser glorificat (cf. Jn 7, 30; 8, 20; 12, 23. 27; 13, 1; 17, 1; 19, 27). D'altra banda, segons alguns autors, Jesús respon elevat el diàleg des del pla de la necessitat purament material a un altre pla de novetat radical i que es refereix als béns messiànics.

Ella, lluny de desconcertar-se, reacciona amb promptitud des de la seva actitud de fe i de servei dient als servidors: *Feu tot el que ell us digui* (2, 5). Maria expressa una confiança incondicional en el seu Fill i amb la seva fe inicia un procés que culminarà en el miracle. Els servidors obeiran les indicacions de Jesús i es produeix el signe miraculós. I així es manifesta la glòria de Jesús i es confirma la fe dels seus deixebles en Ell. En aquest episodi Maria s'ha dirigit a Jesús i s'ha dirigit als servidors. Amb una fe humil i sense condicions es dirigeix al Fill i orienta els altres cap al Fill.

Els ensenyaments d'aquest text són molt clars: En primer lloc, podem assenyalar una intenció cristològica, un sentit cristològic³⁴. Aquest sentit se centra en la manifestació messiànica de Crist: Va ser el primer signe realitzat per Jesús. *Així manifestà la seva glòria i els seus deixebles van creure en ell* (2, 11). En l'evangeli de sant Joan, amb aquesta epifania i la fe que accepta el signe, comença el temps de la Nova Aliança. Aquesta revelació es porta a terme en un context nupcial i amb la simbologia del vi nou. Aquest símbol es fa servir en l'Antic Testament com un dels elements més significatius del banquet escatològic per indicar els béns messiànics. En aquest sentit, «les noces de Canà anticipen com a signe l'esdeveniment pasqual com esdeveniment d'aliança nupcial, que és compliment i superació de l'aliança del Sinaí»³⁵.

34. Cf. BRUNO FORTE, *María, la mujer icono del misterio*, Salamanca 1993, pàgs. 96-106; MIGUEL PONCE, o.c., pàgs. 161-166.

35. BRUNO FORTE, o.c., pàg. 99.

Missió maternal

També trobem en el text un sentit mariològic que s'insereix en el simbolisme cristològic. La intervenció de Maria no es pot considerar un fet aïllat, sinó que cal situar-la en tota la seva perspectiva simbòlica i en el context de la història de la salvació. Maria és present a les noces de Canà de Galilea i propicia amb la seva intercessió el primer miracle de Jesús (cf. Jn 2,1-12).

Aquest relat és com una icona de la sol·licitud maternal de Maria, sensible a la necessitat d'aquells nuvis i sensible a les necessitats dels seus fills en tot temps. Aquest episodi mostra l'eficàcia de la seva intercessió davant el seu Fill. El doble diàleg amb Jesús i amb els servidors forma part de la missió de Maria i té la seva continuïtat des del cel³⁶. Maria serà en l'Església peregrina la que presenta al Fill les necessitats dels altres fills i orienta aquests fills nous cap a l'encontre amb Crist i al seguiment fidel. Així ha estat viscut pel poble cristià des dels inicis de l'Església, confiant en la seva mediació i acudint a ella en l'oració.

També els documents magisterials de l'Església recullen aquesta vivència. Fixem-nos en aquest text del Papa Pau VI: «La missió maternal encomanada a Maria invita constantment el Poble de Déu a dirigir-se amb confiança filial a aquella que està sempre disposada a acollir les seves oracions amb amor de Mare i amb ajut eficaç d'auxiliadora. Per això el Poble de Déu la invoca com a 'consol dels afligits', 'salut dels malalts' i 'refugi dels pecadors', per obtenir conhort en la tribulació, alleujament en la malaltia i força alliberadora en el pecat»³⁷.

En la pregària, concretament en les lletanies del Rosari, la invoquem com a «consol dels afligits» i «auxili dels cristians». De

36. Cf. RENÉ LAURENTIN, *La Verge en el Concili*, Barcelona 1968, pàg. 147 segs.

37. PAU VI, Exhortació Apostòlica *Marialis Cultus* n. 57.

la mateixa manera que va intercedir per ajudar aquells nuvis a Canà de Galilea, continua intercedint per tots els seus fills al llarg de la història. És la mare propera i sol·licita a les nostres necessitats que ens porta a Crist, font de salvació, i que ens condueix a Ell.

Tres actituds per a la vida cristiana

Mare de Déu del Remei
de Palautordera

Tres actituds per a la vida cristiana

7. Fermesa en la fe

En la Sagrada Escripura la fe és la resposta integral de l'ésser humà a Déu que es revela com a salvador. L'Antic Testament insisteix en l'aspecte de la confiança en Déu, mentre que el Nou Testament destaca més aviat l'assentiment al missatge revelat³⁸.

La carta als Hebreus conté una definició de la fe: *Creure és posseir anticipadament allò que esperem, és conèixer realitats que no veiem (He 11, 1)*. Aquesta definició no només comprèn la fe com a obertura de l'enteniment al do de Déu, sinó també com la presència anticipada d'aquest do en la nostra vida. I, en ser presència, és encontre entre Déu i l'ésser humà, en el qual Déu pren la iniciativa i demana la lliure cooperació humana.

Obediència de la fe

La Verge Maria realitza de la manera més perfecta l'obediència de la fe³⁹. En la fe acull l'anunci de l'àngel i dóna una resposta confiada al pla de Déu. Per mitjà de la fe es confia a Déu sense

38. Cf. G: LANGEVIN, Fe a *Diccionario de Teología Fundamental*, pàgs. 472 segs., Madrid 1992.

39. Cf. JOAN PAU II, Carta Encíclica *Redemptoris Mater*, ns. 8-19; BENET XVI, Carta Encíclica *Spe Salvi*, n. 50; *Catecisme de l'Església Catòlica*, ns. 148-149. 494.

reserves i es consagra totalment a la persona i a l'obra del seu Fill. Elisabet l'anomena feliç i benaurada per haver cregut. Les paraules d'Elisabet s'apliquen a aquell moment culminant de l'anunciació i a tot el camí de fe de Maria.

Segons el Papa Joan Pau II «creure vol dir 'abandonar-se' en la veritat mateixa de la paraula del Déu vivent, sabent i reconeixent humilment *Que en són, d'inescrutables les seves decisions, i d'inexplorables, els seus camins!* (Rom 11, 33)»⁴⁰.

L'obediència de la fe de Maria arriba a la seva culminació al Calvari (cf. Jn 19, 25). Ella s'uneix al sacrifici del seu Fill i manté fidelment la unió amb Ell. En aquests moments de dolor, s'abandona sense reserves a la voluntat de Déu. «Als peus de la Creu Maria participa per mitjà de la fe en el desconcertant misteri d'aquest abaixament. Per mitjà de la fe, la Mare participa en la mort del Fill, en la seva mort redemptora»⁴¹.

Maria ens ensenya a assumir les proves i dificultats presents en l'itinerari de la fe. Però la fe madura en la prova i en el sofriment. La carta als Hebreus ens recorda: *També nosaltres, envoltats d'un núvol tan gran de testimonis, traguem-nos tot impediment i el pecat que amb tanta facilitat ens subjecta i, llancem-nos a córrer sense defallir en la prova que ens és proposada. Tinguem la mirada fixa en Jesús, el qui ens ha de guiar pel camí de la fe i el qui la porta a plenitud* (He 12,1-2).

Fortalesa en el testimoni

Maria roman plena de fermesa vora la creu de Jesús, dempeus, amb una dignitat i fortalesa extraordinàries, en un

40. JOAN PAU II, Carta Encíclica *Redemptoris Mater*, n. 14.

41. *Ibid.* n. 18.

moment de dolor immens. La fe de Maria, que al llarg de tota la seva existència es va anar refermant, la fa restar incommovible fins al final.

També nosaltres en el moment present, tan de forma personal com comunitària i diocesana, és necessari que tinguem una fe adulta, que com Maria visquem una espiritualitat que integri la fe i la vida i que tinguem fortalesa i decisió a l'hora de donar testimoni de la nostra fe en Crist.

En el llibre dels *Fets dels Apòstols* es descriu que Pere, Joan i els altres apòstols *proclamaven amb valentia la paraula de Déu* (4, 31). I més tard s'afirmarà que el mateix Pau, després de la seva conversió, arriba a Jerusalem i, juntament amb els altres apòstols, predicava amb valentia el nom del Senyor (Cf. Ac 9, 26-28).⁴²

La paraula grega que s'utilitza és «parresia», que es tradueix com «predicar amb valentia». El significat d'aquesta paraula es refereix sobretot a la llibertat en el parlar, amb valentia i sense ambigüitats. Aquesta és una característica essencial en la missió evangelitzadora que ens ajuda a comprendre la missió de l'Església i de cada cristià: parlar amb coratge, amb llibertat i sense por.

Aquest concepte —i aquesta actitud— té una particular importància actualment. La persona que té “parresia” és coratjosa en la seva relació amb els altres i enmig del seu ambient; s'expressa amb valentia i llibertat d'esperit; s'entrega generosament al servei de la veritat i del bé, sense cercar el propi interès o el prestigi personal.

42. Cf. JOSEP ÀNGEL SAIZ MENESES, *Valentia a l'hora de donar testimoni del Crist*, Carta dominical del 17 d'agost de 2008.

Unitat de vida⁴³

Aquesta vida de fe es distingeix per la unitat, per la coherència, per la síntesi i integració de diferents aspectes i perspectives, tal i com Maria ho va viure.

En primer lloc, viure intensament la fe-esperança-amor. Això comporta la unió amb Crist, que es nodreix fonamentalment de l'Eucaristia; unió amb Crist a través del sagrament de la reconciliació, en el qual rebem l'abraçada del Pare que perdona, que sempre espera, que ens ajuda a superar els obstacles de la vida; unió amb Crist a través de l'oració i de l'encontre personal amb Ell, que revifa la consciència de la presència de Déu en la nostra vida; unió amb Crist a la llum de la Paraula de Déu, que il·lumina, interpel·la i transforma.

En segon lloc, la formació, sempre necessària per conèixer Déu, pel coneixement d'un mateix, així com també de l'ambient que ens envolta. Es tracta d'aprofundir en la fe, de donar raó de l'esperança, tenint en compte la vocació a la qual hem estat cridats, en la qual hem de cercar l'excel·lència.

En tercer lloc, l'acció. Una acció apostòlica que deriva de la mateixa naturalesa del ser cristià, conseqüència del baptisme i la confirmació, conseqüència de la missió evangelitzadora. Cada cristià i cada cristiana estan cridats a col·laborar en la construcció del Regne de Déu i a fermentar evangèlicament els ambients a través del testimoni de paraula i d'una vida coherent amb l'Evangeli.

8. Constància en l'amor i en el servei

Un servei singular

Maria ens dóna exemple d'una existència plena d'amor i servei. És cridada per Déu a portar a terme un servei singular:

43. Cf. CEE, *Jóvenes en la Iglesia, cristianos en el mundo en el tercer milenio*. Madrid 2007, pàgs. 60-62.

ser la Mare del Messies, fer arribar al món, a través de la seva maternitat, aquell pel qual Déu dona la plenitud de la vida eterna⁴⁴. Aquest és el seu servei matern.

Maria es defineix com l'esclava del Senyor⁴⁵. Així respon a l'anunci de l'àngel: *Sóc l'esclava del Senyor: que es compleixin en mi les teves paraules (Lc 1, 38)*. El sentit bíblic del terme «esclava» no significa negació de la pròpia personalitat, ni de la iniciativa, sinó que es refereix a l'experiència profunda de fe en la qual Déu es mostra totpoderós i l'ésser humà s'hi entrega amb confiança acceptant els seus designis.

La resposta de Maria: *Sóc l'esclava del Senyor: que es compleixin en mi les teves paraules (Lc 1, 38)* està en sintonia amb el que Crist afirmarà sobre ell mateix: *Com el Fill de l'home, que no ha vingut a ser servit, sinó a servir i a donar la seva vida com a rescat per tothom (Mc 10, 45; cf. Mt 20, 28)*. Jesucrist és el *Servent sofrent*, que donarà la seva vida en rescat pels pecats del poble (cf. Is 42-53).

La vida de Maria es resumeix en una entrega total de servei als designis de Déu, i a la vegada viu també l'actitud de servei al proïsme. Per adonar-nos de la grandesa i la profunditat del servei que Maria presta en la història de la salvació, hem d'il·luminar la seva figura des de la vinculació amb Crist, el seu Fill. L'obediència i la docilitat de Maria estan en línia amb el que serà una constant en la vida de Jesús: *El meu aliment és fer la voluntat del qui m'ha enviat i dur a terme la seva obra (Jn 4, 34)*. És aquesta mateixa línia la que seguirà Maria assumint com a principi unificador de tota la seva vida el compliment de la voluntat de Déu. El servei matern de Maria s'il·lumina des del servei redemptor de Jesucrist.

44. Cf. KLEMENS STOCK; o.c., pàgs. 134-136. 205-216.

45. Cf. JOAN PAU II, Audiència general del dimecres 4 de setembre de 1996.

En l'últim sopar, segons ens relata l'evangelista sant Joan, Jesús renta els peus als apòstols. Amb aquest gest els dóna un exemple de servei i els proposa una actitud tot revelant que el servei és un tret essencial de la seva missió: *Jo, enmig de vosaltres, sóc com el qui serveix* (Lc 22, 27). Aquest gest és un signe, una anticipació del gran servei que Jesús farà a tota la humanitat: donar la seva vida en la creu per la redempció de tots.

El lavatori dels peus esdevé un acte profètic simbòlic⁴⁶ que en la mort en creu i en la resurrecció troba la seva clau de lectura i la seva explicació màxima; en definitiva, el seu acompliment. Per nosaltres, la participació en l'Eucaristia és generadora d'amor a Déu i amor fratern, especialment als més necessitats, i això tant en sentit personal com comunitari. L'entrega de Crist fins a l'extrem és l'únic paradigma, l'única referència vàlida per als seus deixebles.

Servei matern de Maria

Així doncs, només podem ser veritables deixebles de Crist si fem del servei a Déu i als altres l'eix central de la nostra existència. El servei matern de Maria consisteix a viure l'actitud de serventa, acceptant el pla de Déu i oferint totalment la seva existència a través d'una unió progressiva i perfecta amb el seu Fill, Jesucrist, projectant la seva maternitat espiritual sobre els deixebles i desplegant la seva funció mediatora.

Nosaltres som els deixebles del Crist, el Servent de Jahvè que ens ha redimit, som els fills de Maria, l'esclava del Senyor. Tant de forma comunitària i institucional com personalment, no podem viure el seguiment de Crist sense fer de l'actitud i de la pràctica del servei un dels nostres fonaments.

46. Cf. BENET XVI, *Homilia in Coena Domini*, 2008.

El cristianisme és molt més que un conjunt de doctrines, de normes i de valors. La vida cristiana és abans que res un do: Déu ens estima infinitament, ens omple del seu amor i produeix en nosaltres una vida nova. Des d'aquí podem entendre el manament nou que Jesús dóna als seus deixebles: *Us dono un manament nou: que us estimeu els uns als altres tal com jo us he estimat. Així, doncs, estimeu-vos els uns als altres (Jn 13, 34).*

El servei com acció comunitària

A la segona part de l'encíclica *Deus caritas est*⁴⁷, el Papa Benet XVI tracta la qüestió de la solidaritat i l'ajuda al proïsme com a forma d'amor. Mostra com l'amor que ve de Déu ha de manifestar-se de manera personal, de cada creient, i també com a acte de la comunitat. Si és realment veritat que l'Església és expressió de l'amor de Déu, de l'amor que Déu té per la criatura humana, també ha de ser veritat que l'acte fonamental de la fe genera un acte eclesial.

L'Església ha de ser comunitat d'amor. La caritat és tasca de l'Església i la caritat de l'Església és una manifestació de l'amor de Déu Pare, Fill i Esperit Sant. Segons el Papa, aquest amor, que anomenem *caritas*, no és una simple organització d'ajuda al necessitat, sinó que es tracta de l'expressió necessària de l'acte més profund d'amor personal amb el qual Déu ens ha creat, i que suscita en el nostre cor la inclinació a estimar.

La naturalesa íntima de l'Església s'expressa en una triple missió: l'anunci de la Paraula de Déu, la celebració dels sacraments i el servei de la caritat. Són tasques que no es poden separar. L'amor als pobres i les accions conseqüents per tal de posar remei a les seves necessitats no consisteix en una acció de suplència o de substitució per les carències dels serveis públics. Es tracta de quelcom essencial per l'Església; forma part

47. Cf. BENET XVI, *Deus caritas est*, ns. 19-29.

de la seva naturalesa com li és connatural l'acció evangelitzadora o el servei dels sacraments. L'activitat caritativa de l'Església s'ha de fonamentar en la competència professional, en la vivència de la fe i també en l'experiència d'un encontre personal amb Crist.

9. Casa i escola de comunió

Maria en l'Església naixent

No disposem de gaires dades sobre la vida de Maria i la seva funció en la primera comunitat cristiana. El llibre dels *Fets dels Apòstols* descriu com després de l'Ascensió del Senyor, abans del dia de la Pentecosta, els apòstols *eren constants i unànimes en la pregària, juntament amb algunes dones, amb Maria, la mare de Jesús, i amb els germans d'ell (Ac 1, 14)*. Si ens fixem bé en aquest text⁴⁸, hi descobrim fonamentalment dos elements. D'una banda la pregària en la qual perseveren tots i, d'un altra, la indicació concreta dels diferents membres que componen la comunitat cristiana.

Quina és la funció de Maria en aquesta escena? El Concili Vaticà II⁴⁹ subratlla la presència de Maria en el cenacle en oració, implorant el do de l'Esperit Sant. Ella, que en l'Anunciació havia estat coberta amb la seva ombra, ara invoca el do de l'Esperit Sant i ajuda els que l'acompanyen perquè el puguin rebre adequadament.

El títol de Mare de Jesús recorda la relació amb el seu Fill durant la seva vida terrena i també ens situa en la seva missió de mare dels deixebles, mare de l'Església. El títol de Mare indica la seva cooperació en la formació de l'Església primitiva. En el cenacle es troba present i exerceix les seves funcions de

48. Cf. M. PONCE, o.c. pàgs.140-144.

49. Cf. CONCILI VATICÀ II, Constitució Dogmàtica *Lumen Gentium*, n. 59.

mare de l'Església des dels inicis, mantenint unànimes als apòstols.

Maria guardava les coses de Jesús en el seu cor i les meditava (cf. Lc 2, 19). En l'Església naixent, en aquella primera comunitat, ella farà entrega als deixebles de tots els seus records sobre la vida de Jesús. El testimoni de Maria és fonamental i insubstituïble. L'escena del cenacle ens suggereix també la funció de Maria com a Mare i mestra d'unitat, ensenyant als deixebles a viure en comunió amb Déu i en comunió fraterna.

L'Església, misteri de comunió

L'Església és misteri de comunió⁵⁰. La comunió és una realitat profunda que es manifesta en la vida de tota la comunitat eclesial i en la vida de cada fidel. Misteri de la unió personal de cada ésser humà amb la Santíssima Trinitat i amb les altres persones. Una unió que s'inicia per la fe, que es viu en l'Església peregrina i que s'orienta a la plenitud escatològica en l'Església celestial.

La comunió té una doble dimensió: vertical i horitzontal, comunió amb Déu i comunió entre els homes. Comunió amb el Pare, per Crist, en l'Esperit Sant. L'Església, peregrina aquí en la terra, ha de viure la comunió amb Déu i també la comunió dels fidels entre ells, participant de la vida divina i formant la família dels fills de Déu. Aquesta comunió comporta una nova relació entre l'ésser humà i Déu, establerta en Crist i comunicada en els sacraments, que genera també una nova relació entre els homes.

El baptisme és la porta, la incorporació a l'Església i per tant, a la comunió eclesial. L'Eucaristia és l'arrel, el centre de la comunió eclesial entre els fidels perquè uneix cadascun d'ells amb el mateix

50. Cf. CONGREGACIÓ PER A LA DOCTRINA DE LA FE, *Carta als Bisbes de l'Església Catòlica sobre alguns aspectes de l'Església considerada com a Comunió*, Roma 1992; RICARDO BLÁZQUEZ, *Eclesiologia de comunió, a El legado espiritual del Vaticano II, visto por el Sínodo*, Salamanca 1987, pàgs. 135-158.

Crist. L'Església de Crist és l'Església universal, és la congregació dels fidels que presideix el Bisbe de Roma i també és aquesta congregació agrupada en Esglésies locals, que són presidides pels bisbes, en comunió amb el Bisbe de Roma. En les Esglésies locals es fa present l'Església universal amb tots els seus elements essencials i cadascuna d'elles és «una porció del Poble de Déu encomanada al Bisbe perquè la pasturi amb la col·laboració del presbiteri»⁵¹.

L'Esperit Sant, principi d'unitat

L'Esperit Sant és el principi d'unitat i de diversitat. L'Esperit Sant uneix els creients amb Crist i entre ells. Unifica l'Església en comunió i ministeri, la renova incessantment, la proveeix amb dons diversos tant jeràrquics com carismàtics⁵². El Romà Pontífex en l'Església universal, cada Bisbe en cada Església particular i, en definitiva, cada membre de l'Església, tots estem cridats a construir i preservar la unitat.

La vivència de la unitat, de la comunió eclesial, no significa un reduccionisme que faci minvar la vida i el dinamisme evangelitzador. La comunió eclesial no representa una uniformitat que no integri les característiques pròpies de les persones, grups i pobles que en formen part. Sant Pau així ho recorda: *Els dons són diversos, però l'Esperit és un de sol (1 Co 12, 4)*. Donat que l'Esperit és un de sol, la diversitat dels carismes no ha de provocar divisions, ans al contrari, suposa un enriquiment i una complementarietat dins d'una unitat orgànica i dinàmica en la qual tots els dons de l'Esperit són importants per a la vitalitat del conjunt.

La Mare de Déu és model de la comunió eclesial en la fe, en la caritat i en la unió amb Crist, i és consol i esperança en el difícil

51. Cf. CONCILI VATICÀ II, Decret *Christus Dominus*, n. 11.

52. Cf. CONCILI VATICÀ II, Constitució Dogmàtica *Lumen Gentium* n. 4.

treball per la unitat, de manera que tant els cristians com els creients d'altres religions, i tots els homes i dones de bona voluntat, puguem arribar a formar un sol Poble de Déu⁵³.

El camí vers la unitat

El Concili Vaticà II, conduït pels pontífexs Joan XXIII i Pau VI, assumeix el moviment ecumènic com a camí de l'Església, que forma part de la seva pròpia vida i activitat pastoral. Podem fer memòria de les constitucions *Lumen Gentium* i *Gaudium et Spes*, el Decret *Unitatis Redintegratio* i la Declaració *Nostra Aetate*. Es tracta de dialogar i cercar la unitat a l'interior de l'Església, amb els altres cristians, amb els qui creuen en Déu, i amb totes les persones que estiguin disposades a dialogar.

Més endavant, el Sant Pare Joan Pau II va continuar aquest camí de diàleg interconfessional i interreligiós. La trobada amb els líders religiosos de tot el món a la ciutat d'Assís l'any 1986 o l'obertura de la Porta santa a Roma el dia 18 de gener de l'any 2000, conjuntament amb el Primat anglicà i amb el Metropolità del Patriarcat ecumènic de Constantinoble, són fets altament significatius en la història d'aquest camí.

En continuïtat amb els seus predecessors, Benet XVI se situa i situa l'Església en diàleg amb la cultura, amb la ciència, amb el món de la política o de l'art; en diàleg amb tot i amb tots. Així ho ha manifestat en les Jornades Mundials de la Joventut a Colònia i a Sydney. També ho ha fet a través de diferents iniciatives de diàleg en les quals ha exhortat al treball comú per tal que la religió sigui factor de pau i d'unitat.

La unitat és la condició indispensable per l'anunci de l'Evangeli de Jesucrist, per a la nostra acció pastoral, pel futur de l'evangelització. Si no vivim la unitat, no podem ser creïbles en

53. *Ibid.* ns. 63.69.

la presentació del missatge cristià. Des d'aquest convenciment, des d'aquesta vivència profunda, hem de fer de cada parròquia, de cada comunitat cristiana, de cada comunitat religiosa, de la diòcesi sencera una casa i una escola de comunió. Haurem d'estendre ponts als germans que pertanyen a les altres confessions cristianes, a altres religions i a tot ésser humà de bona voluntat.

Exhortació final

A l'inici d'aquesta carta expressava el meu desig que al llarg del curs reflexionem sobre la figura de Maria, la seva missió i el seu significat en la Història de la Salvació i en la història de l'Església, i que aquesta reflexió ens ajudi a valorar la seva importància en la vida cristiana i en la nostra espiritualitat.

A través de l'estudi, la reflexió i la pregària podem contemplar especialment la cooperació de Maria en l'obra de la salvació, la seva maternitat divina i la maternitat espiritual sobre els creients; la seva exemplaritat en el camí de la vida, en el camí de la fe, en el qual ens guia com estrella lluminosa; la sol·licitud de mare que congrega la família en la concòrdia, en la unitat.

Demano a Déu que aquestes reflexions ens ajudin en la vida de fe i en l'acció pastoral. I li demano que la nostra oració, formació i treball pastoral estiguin inspirats en el càntic del *Magníficat* que expressa l'alegria en Déu Salvador. Maria ha experimentat la grandesa de Déu i s'ha adonat de com Déu ha mirat la seva petitesa. Ha experimentat l'amor de Déu i les meravelles que vol realitzar a través d'ella, perquè per Déu res no és impossible.

Que el Senyor ens concedeixi viure i proclamar el nostre propi *Magníficat*, des de la consciència de la pròpia pobresa i petitesa, des del goig inefable de l'experiència del seu amor infinit. Amb aquesta alegria posem la vida de cadascú i de la nostra diòcesi en mans de Déu i invoquem la nostra Mare tot dient:

Déu vos salve, dolça Mare.
Mare de Déu i Mare nostra.
Amb el vostre «sí» a l'anunci de l'àngel
engendràreu el Fill de Déu fet home,
Jesucrist, font de la salvació.
Plena de fermesa al peu de la creu
vàreu rebre una nova missió
esdevenint mare dels creients.
Pregueu per nosaltres perquè assolim
la plenitud de la fe, l'esperança i l'amor.

En la vida sou l'Estrella Iluminosa.
Vós que acomplint la voluntat del Pare,
avançàreu en el camí de la fe,
al costat del Fill, signe de contradicció,
diligent amb la vostra cosina Elisabet,
sol·lícita a les noces de Canà.
Sigueu llum en el nostre camí,
guia en les nostres foscor i desànim,
estel que orienti la nostra singladura
fins arribar al goig etern.

Oh Mare nostra, Font de salut
Mitjancera de totes les gràcies.
Vós que congregàreu els deixebles
en l'espera del do de l'Esperit Sant,
ensenyau-nos a viure en l'Església de Crist,
que pelegrina a la diòcesi de Terrassa.
Intercediu per nosaltres, fills vostres
perquè en comunió de fe i de caritat
anunciem la Bona Nova de l'Evangeli,
i siguem en el món testimonis de Crist Senyor Nostre.
Amén.

Terrassa, 30 de novembre de 2008. Primer Diumenge d'Advent.

+ JOSEP ÀNGEL SAIZ MENESES,
Bisbe de Terrassa

